

Небитов А.А., кандидат юридичних наук

ПРИЧИНИ ТА УМОВИ ІСНУВАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ПОВ'ЯЗАНОЇ З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ

Знання чинників існування злочинності пов'язаної з торгівлею жінками дає можливість більш ефективно спрямовувати діяльність державних структур та неурядових організацій щодо протидії цьому негативному явищу.

До найважливіших факторів розвитку міжнародної торгівлі жінками можна віднести: структурну нерівність жінок і чоловіків у світовому масштабі, процес глобалізації економіки, важке соціально-економічне положення країн, що поставляють «живий товар», активність злочинних організацій, легалізація секс-індустрії й перевищення попиту над пропозиціями, моральна деградація.

Торгівля жінками й проституція є системами, що залежать від статі. Чоловіки створюють попит, а жінки - пропозицію. Основними споживачами вивезених і залучених у проституцію жінок є чоловіки, які використовують їх для розваги, сексуального задоволення й здійснення актів насильства.

Ріст тіньової економіки й транснаціональних злочинних організацій у постсоціалістичних країнах є негативним наслідком процесу глобалізації економічних, політичних і соціальних відносин, які усе більше виходять за рамки місцевого й державного контролю.

Важливим компонентом глобалізації є транснаціональні зв'язки, які обумовлені міграцією. Члени організованих злочинних кіл устанавлюють зв'язки з добровільними пособниками в діаспорах в усьому світі й працюють усередині

мігруючого населення, вишиковуючи транснаціональні злочинні мережі.

У Радянському Союзі транснаціональна торгівля жінками вперше почалася під час «перебудови», коли були усунуті обмеження на міжнародні подорожі. Розпад Радянського Союзу відкрив границі для подорожей, міграції й приватної торгівлі, що сприяло діяльності злочинних організацій. Секс-індустрія в розвинутих країнах, створила попит на жінок, який злочинці з нових незалежних держав задовольняли з відносно малим ризиком і більшими прибутками для себе.

Міграція, що збільшується, також служить для приховання слідів торговців жінками під час перевезення їх у місця призначення. Прикладом цього є міграція торгівля жінками з колишнього Радянського Союзу в Ізраїль.

Після 1989 року радянські євреї почали емігрувати в Ізраїль, у результаті чого Ізраїль одержав 800,000 нових емігрантів. Російські й українські торговці використовували це для прикриття вивозу близько 10 тисяч жінок в Ізраїль для секс-індустрії.

Секс-індустрія в Ізраїлеві з тих пор виросла до «бізнесу» з оборотом майже пів мільйона доларів США у рік.

По оцінках професора Менахеми Амира з Університету Хебрю, експерта по організованій злочинності в Ізраїлеві, 70 % повій, що працюють у Тель-Авіві з колишніх радянських країн. Більше того, згідно з доповіддю Ізраїлю CEDAW (Конвенції за усунення всіх форм дискримінації жінок), більш ніж 95 відсотків жінок депортованих з Ізраїлю за проституцію вислані в колишній Радянський Союз. З 1995 по 1997 рік Ізраїль депортував 1500 російських і українських жінок.

Іншим важливим компонентом глобалізації є комп'ютерні технології, які забезпечили міжнародні фінансові розрахунки, що збільшило можливості транснаціональної злочинності й зменшило ймовірність виявлення й припинення потоків «брудних» грошей. Це дозволяє переводити й відмивати гроші, отримані від такої незаконної діяльності як торгівля жінками.

Бідність, безробіття, інфляція, війна й відсутність надії на майбутнє є основними факторами, що полегшують торговцям вербування жінок.

За кордон вивозять основному молодих жінок віком 18-25 років, багато з яких давно ведуть самостійне життя. В основному це жінки, які перебувають у скрутному стані, це ті, у кого не вийшла кар'єра, навчання або сімейне життя.

Навіть за державними статистичними даними біля 80% офіційно зареєстрованих в Україні безробітних - це жінки. Фемінізація бідності сприяє пошуку будь-якої праці і засобів покращання свого матеріального стану, навіть без врахування можливих негативних наслідків. Низький рівень життя та високий рівень безробіття серед жінок штовхає їх до пошуку роботи за межами держави.

Активність злочинних організацій є найбільш важливим фактором розвитку торгівлі жінками. Відзначені вище соціально-економічні фактори полегшують торгівлю, але не є її причинами. Багато регіонів миру є бідними й перебувають у стані хаосу, але не кожний такий регіон стає головним постачальником жінок для секс-індустрії. Торговці витягають переваги з бідності, безробіття й бажання емігрувати, для вербування й продажу жінок у секс-індустрію. Без вербувальників, торговців і сутенерів, торгівля жінками не існувала б.

Ізповіді адвоката Мішель Хирш у Раді Європи: "Бідність не в кожному випадку й не автоматично веде до торгівлі людьми, а лише створює необхідні умови. ...Торгівля людьми виникає тільки тоді, коли злочинні елементи витягають переваги з бажання емігрувати, щоб переправити людей, зокрема жінок, на Захід використовуючи фальшиві обіцянки."

Жіночі громадські організації повідомляють, що економічні негаразди привели до депресійного психологічного стану жінок, втраті самоповаги й надії на майбутнє. Жінки сприймають неправдоподібні пропозиції на низькокваліфіковані роботи з високою платнею, вважаючи, що "не може бути гірше" чим їх теперішнє життя.

Вербувальники для секс-індустрії націлені на більш економічно неспроможні шари населення. Згідно з оцінками

жіночих громадських організацій, одна третина безробітних молодих жінок стає залученою в незаконний секс-бізнес.

Основними країнами призначення більшості жінок, що стають жертвами торгівлі людьми, є держави, де розвинена секс-індустрія й де проституція легалізована або загально припустима.

Легалізація секс-індустрії припускає розвиток торгівлі, оскільки без неї попит на жінок не може бути вдоволений. Хоча деякі жінки можуть добровільно займатися проституцією, їх кількість ніколи не змогла б задовольнити попит.

Найбільш відомі пункти призначення вивозу жінок - країни, де проституція легалізована. Голландський Фонд проти Торгівлі Жінками (ТУ) досліджував жінок у секс-індустрії в Голландії й виявив, що вони прибутки з 32 країн.

У Німеччині проституція є легальною для громадян Європейського Союзу, але нелегальною для громадян інших країн. Тому, у той час, як для чоловіків цілком законно купувати проститутток, а для сутенерів утримувати борделі, вивезені жінки є подвійними жертвами, по-перше, будучи жертвами торгівлі, по-друге, будучи іноземними громадянами.

Легалізація проституції, сутенерства й борделів стає причиною збільшення торгівлі жінками для задоволення попиту, створеного секс-індустрією, значного збільшення організованої злочинності і збільшення торгівлі й поневолення жінок.

Легалізована проституція ускладнює залучення торговців людьми до відповідальності за їх дії. Вони часто уникають покарання за кордоном, заявляючи, що жінки знали, що будуть займатися проституцією і правоохоронній системі дуже складно встановити границю між добровільною й примусовою проституцією.

Не останнє місце відіграє моральна деградація суспільства. Моральний аспект цієї проблеми полягає в тому, що в дівчат і жінок, що погоджуються прямо або побічно на експлуатацію в сексуальному змісті велика деградація духовності. І цьому є підстави, оскільки сучасне суспільство не зміцнює основ для жіночності, сімейності й материнства.